

**Yttrande** Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet,  
Socialdemokraterna

**Särskilt yttrande** Kristdemokraterna

Datum 2020-08-14

**Yttrande angående motion från Sd samt yrkande från D om att  
avveckla kommunens stöd till studieförbundet Ibn Rushd.**

## Ärende 3.5

### Yttrande

Social resursnämnd beslutade den 17 juni att återremittera frågan om kommunalt bidrag till studieförbundet Ibn Rushd, med motiveringen att det krävs ett förtydligande om varför målgruppsbidraget ökat tiofaldigt från 2019 till 2020. Social resursnämnd önskade även få information om samarbetspartners och medlemsorganisationer.

Vi inväntar förvaltningens svar till Social resursnämnd.

Reviderat yrkande

Demokraterna

2020-06-16

Ärende nr 3.3

## Yrkande angående motion av Jörgen Fogelklou (SD) om redovisning av avveckling av kommunalt stöd till studieförbundet Ibn Rushd

### Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Kommunfullmäktige beslutar att Göteborgs Stad inte ger några former av ekonomiskt stöd till studieförbundet Ibn Rushd.
2. Motionen i övrigt i avslås.

### Yrkandet

Stadsledningskontoret hänvisar i sitt korta tjänsteutlåtande till ett brev från Folkbildningsrådet till berörda kommuner, regioner och myndigheter angående Ibn Rushd.

Bakgrunden till brevet var att Folkbildningsrådet givit professor Erik Amnå i uppdrag att undersöka Ibn Rushd verksamhet i förhållande till statens syften med statsbidraget och Folkbildningsrådets eget demokrativillkor. Uppdraget resulterade i rapporten "När tilliten prövas" 2019.

Det är därför viktigt att klargöra att Folkbildningsrådet inte är en fristående part i förhållandet till studieförbundet Ibn Rushd. Folkbildningsrådet drivs som en ideell ekonomisk förening, men med vissa myndighetsuppdrag givna av riksdagen och regeringen. Ibn Rushd och de övriga nio av Folkbildningsrådet bidragsbeviljade studieförbunden – är samtliga också en del av Folkbildningsrådets organisation, och väljer bland annat den styrelse som tjänsteutlåtandet refererar ett brev ifrån.

Krav på att Folkbildningsrådet ska göras om till en myndighet framförs med jämna mellanrum. Detta för att öka transparensen hos Folkbildningsrådet som hanterar över fyra miljarder skattekoronor varje år. Riksrevisionen har tidigare även riktat skarp kritik mot Folkbildningsrådet och uppmanade rådet att "åstadkomma en bättre styrning och kontroll över till vilka verksamheter bidraget går". Likaså konstaterade Statskontoret 2018 att den interna kontroll som genomförs av studieförbunden är bristfällig.

Studieförbundet Ibn Rushd redovisar inte öppet vilka studiecirklar eller kurser som erbjuds. Det finns heller ingen tillgänglig information om hur den som har intresse för att delta i studiecirklar ska gå till väga. Det gör verksamheten hos Ibn Rushd svårtillgänglig och utmärker Ibn Rushd ifrån de övriga studieförbunden.

På kommunal nivå är det Göteborgs Stad som har fullt ansvar för de bidrag som kommunen utbetalar.

Studieförbundet Ibn Rushd har under många år omgärdats av hård kritik. Framst då Ibn Rushd återkommande har bjudit in föreläsare som är ökända för antisemitism, homofobi och kvinnohat. Men även individer som understött rent våldsbejakande budskap samt legitimerat terrorhandlingar.

Ibn Rushds ideologiska kopplingar till Muslimska Brödraskapet fastslås bland annat i docent Aje Carlboms rapport ”Islamisk aktivism i en mångkulturell kontext”, för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) 2018. Aje Carlbom har tillsammans med docent Magnus Ranstorp vid Försvarshögskolan också pekat på hur Ibn Rushd, genom sina ideologiska kopplingar till Muslimska Brödraskapet och i kombination med att i huvudsak erbjuda studier i arabiska och islam - närmast kan anses verka för ett muslimskt parallellsamhälle.

Professor Erik Amnå fastslår mycket av den kritik som omgärdat Ibn Rushd i rapporten ”När tilliten prövas” (2019). Erik Amnå pekar även på att Ibn Rushds ideologiska kopplingen till Muslimska Brödraskapet inte bidrar till att motverka de spänningar som finns mellan sunnimuslimer, shiamuslimer och sekulära muslimer i Sverige.

Amnå lyfter att ämnen som homofobi och antisemitism förefaller vara tabun och ”no go-zones”, och menar: ”att det inte är försvarbart att ett statligt finansierat studieförbund undviker att hantera värderingsmotsättningar och värdekonflikter som är centrala i en demokratisk samhällsutveckling”.

Studieförbundet Ibn Rushd har bjudit in en rad ökända antisemiter, varav en del har legitimerat självmordsdåd och väpnad jihad mot judar. Detta samtidigt som Ibn Rushd helt undviker att tala om antisemitism som ett samhällsproblem.

Ibn Rushd har upprepade gånger kritiserats av Svenska kommittén mot antisemitism.

Avsnittet i Erik Amnåns rapport som listar exempel på ökända inbjudna föreläsare upptar 20 sidor, och konstaterar att Ibn Rushd vid varje tillfälle enbart reagerat efter att deras inbjudningar av antisemiter, homofober, kvinnohatare och terrorförespråkare - uppmärksammats medialt. Detta är en av många delar av rapporten ”När tilliten prövas” som omöjligtvis kan missförstås.

Rapporten pekar vidare på att makten över verksamheten inom Ibn Rushd, är fördelad inom ett begränsat mansdominerat nätverk, vilket Amnå menar undergräver studieförbundets självständighet.

Även den skattefinansierade satsningen islamofobi.se i Ibn Rushd regi kritiserades mycket hårt, då sajten relativiserar hedersförtryck och hävdar att svenska skolor undervisar om att islam och muslimer är samhällets fiender. Erik Helmerson på Dagens Nyheter sammanfattade satsningen som ”en kör av extrema röster”.

Sveriges Unga Muslimer (SUM) är en av Ibn Rushd sju medlemsorganisationer på nationell nivå. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) beslutade i december 2016 att avslå en ansökan från SUM. Myndigheten bedömde att SUM inte uppfyllde kravet i förordningen på att i sin verksamhet respektera demokratins idéer, inklusive jämställdhet och förbud mot diskriminering.

SUM överklagade beslutet varefter en rättsprocess har följt. Högsta Förvaltningsdomstolen beslutade nyligen att inte pröva frågan och därmed står Kammarrättens dom från 31 oktober 2019 fast. Kammarrätten menade att MUCF kunnat visa att SUM i sin verksamhet brustit i respekten för demokratins idéer, inklusive jämställdhet och förbud mot diskriminering. Kammarrätten menade i sin dom att det fanns både förutsättningar och skäl att återkräva 2016 års utbetalade bidrag (1 366 741 kronor) till organisationen i enlighet med MUCF:s beslut.

SUM är en av Ibn Rushd medlemsorganisationer och kan därmed trots kammarrättens dom, fortsatt uppbära statsbidrag för sin verksamhet via Ibn Rushd.

Allianspartierna, Demokraterna och Sverigedemokraterna röstade under 2019 bort Ibn Rushd som remissinstans till Göteborgs Stads plan mot rasism. Samma år uppgick det kommunala skattestödet till minst 1.361.583 kronor.

En naturlig konsekvens borde vara att stoppa de kommunala bidragen till det Studieförbundet en klar majoritet i kommunstyrelsen anser vara olämpliga att yttra sig som remissinstans.



Tjänsteutlåtande  
Utfärdat 2020-04-08  
Diarienummer 0512/20

Handläggare  
Johanna Franzén  
Telefon: 031-368 02 34  
E-post: johanna.franzen@stadshuset.goteborg.se

## Motion av Jörgen Fogelklou (SD) om att avveckla kommunens stöd till Ibn Rushd

### Motionen

Jörgen Fogelklou (SD) föreslår att kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att genomföra en konsekvensanalys och redovisa allt kommunalt stöd som studieförbundet Ibn Rushd mottagit av kommunen från och med år 2018 och framåt, samt eventuella framtida planerade utbetalningar.

Jörgen Fogelklou (SD) föreslår att kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att avveckla allt kommunalt stöd till studieförbundet Ibn Rushd.

I motionen skriver Jörgen Fogelklou att studieförbundet Ibn Rushd har varit medialt uppmärksammat och kritiserat på såväl nationell som lokal nivå i Sverige, bland annat för sina kopplingar till det islamistiska Muslimska brödraskapet samt för att upprepade gånger under årat har bjudit in hatpredikanter och föreläsare med en antidemokratisk agenda. Motionären framhåller att efter ett sådant agerande bör man inte längre kunna erhålla kommunalt stöd.

### Beredning av motionen

Beredningen har försenats på grund av oförutsedda händelser. Stadsledningskontoret beklagar detta. Med anledning av tidsfaktorn har motionen inte remitterats för yttrande till berörda nämnder. Stadsledningskontoret har berett motionen efter hörande med social resursförvaltning och idrotts- och föreningsförvaltningen som tillhandahållit underlag till fördelning av kommunalt stöd till studieförbunden. De uppgifter som förvaltningarna har delgivit är sammanställda under stadsledningskontorets kommentarer.

### Bedömning ur ekonomisk dimension

Stadsledningskontoret bedömer att det inte krävs några ekonomiska resurser för att ta fram de uppgifter som motionären efterfrågar.

### Bedömning ur ekologisk dimension

Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

### Bedömning ur social dimension

Det kommunala stödet till studieförbundens lokalavdelningar följer statens syften med stöd till folkbildningen. Statens syfte är att bidra till att stärka och utveckla demokratin, ge möjlighet för människor att påverka sin egen livssituation, utjämna utbildningsklyftor

och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället samt bredda intresset för kultur och öka delaktigheten i kulturlivet. Studieförbundens verksamheter är öppna för alla men studieförbunden ska aktivt arbeta för att nå nya deltagare, deltagare som är korttidsutbildade, utrikes födda eller deltagare med funktionsnedsättning.

## Stadsledningskontorets kommentarer

### Stadens bidrag till studieförbunden

I reglementet för social resursnämnd under kapitel 2 § 2 står uppdraget att social resursnämnd ska besluta om bidrag till studieförbunden. Social resursnämnd ansvarar sedan 2019 för denna fördelning enligt beslut i kommunfullmäktige 2018-10-25 § 21. Uppdraget var tidigare fastställt i idrotts- och föreningsnämndens reglemente från 2005 fram till 2018.

Göteborgs Stad har avsatt totalt 29,2 mkr till de tio studieförbundens lokalavdelningar för 2020. Samma belopp avsattes för 2018 respektive 2019. Den bidragsmodell som används för att fördela medel till de tio studieförbunden i Göteborg utgår från Västra Götalands bildningsförbunds tidigare rekommendationer och består av tre delar:

- Ett grundbidrag där fördelning görs utifrån studieförbundens procentuella andel av föregående års totala bidragsbelopp (grundbidrag, volymbidrag och målgruppsbidrag). Bidraget uppgår till 20 438 882 kronor, 70 procent av det totala beloppet.
- Ett målgruppsbidrag avsett för verksamhet med hög andel arbetslösa, invandrare med brister i svenska språket eller personer med funktionsnedsättningar. Bidraget uppgår till 5 840 479 kronor, 20 procent av det totala beloppet.
- Ett volymbidrag beräknat på antalet studietimmar det senaste redovisade verksamhetsåret. Bidraget fördelas utifrån respektive studieförbunds procentuella andel av föregående års totala antal studietimmar. Bidraget uppgår till 2 920 639 kronor, 10 procent av det totala beloppet.

När det kommer till uppföljning, kvalitetssäkring och kontroll av bidragen tar bidragsgivande förvaltning del av de inrapporteringar som studieförbunden gör till Folkbildningsrådet gällande deltagarstatistik och antal timmar till studiecirkel och kulturprogram. I enlighet med Göteborgs Stads riktlinje för föreningsbidrag till civilsamhället (reviderad 2019-09-12 § 33) lämnar studieförbunden också följande dokument till bidragsgivande förvaltning:

- Verksamhetsberättelse
- Årsredovisning och ekonomisk berättelse
- Kommunsammandrag
- Revisionsberättelse
- Årsmötesprotokoll

Bidragsgivande förvaltning bjuds också årligen in till studieförbundens lokala samverkansforum.

### Brev från Folkbildningsrådet angående Ibn Rushd

Folkbildningsrådet skickade 2020-04-28 (dnr 0880/20) ut ett brev till kommuner, regioner och berörda myndigheter angående Ibn Rushd. Med brevet uppger Folkbildningsrådet att de vill bemöta felaktiga uppgifter och förtydliga

Folkbildningsrådets ställningstaganden rörande studieförbundet Ibn Rushd. De skriver att de anser att slutsatser i rapporten *När tilliten prövas* (publicerad av Folkbildningsrådet 2019) i vissa fall feltolkas och de beklagar om rapporten används som argument för att minska eller helt dra in bidrag till studieförbundet Ibn Rushd. Folkbildningsrådets styrelse konstaterar i brevet att Ibn Rushd fyller en viktig funktion i samhället och att de inte har funnit skäl att ompröva statsbidraget till studieförbundet.

Tina Liljedahl Scheel

HR-Direktör

Eva Hessman

Stadsdirektör

## **Bilaga**

Motionen

---

## Handling 2020 nr 33

# Motion av Jörgen Fogelklou (SD) om redovisning och avveckling av kommunalt stöd till studieförbundet Ibn Rushd

### Förslag till beslut

I kommunfullmäktige:

1. Kommunstyrelsen får i uppdrag att genomföra en konsekvensanalys och redovisa allt kommunalt stöd som studieförbundet Ibn Rushd mottagit av kommunen från och med år 2018- och framåt, samt ev framtida planerade utbetalningar.
2. Kommunstyrelsen får i uppdrag att avveckla allt kommunalt stöd till studieförbundet Ibn Rushd.

### Yrkandet

Studieförbundet Ibn Rushd erhåller stöd från Göteborgs kommun för den verksamhet som man bedriver, och olika samarbeten med studieförbundet lyfts också fram på kommunens egen hemsida. Genom åren har detta muslimska studieförbund varit medialt uppmärksammat och kritiserat på såväl nationell som lokal nivå i Sverige, bland annat för sina kopplingar till det islamistiska Muslimska brödraskapet samt för att man upprepade gånger under årtal har bjudit in hatpredikanter och föreläsare med en antidemokratisk agenda. Efter ett sådant agerande bör man inte längre kunna erhålla kommunalt stöd.

Göteborgs kommun betalade 2019 ut minst 1.361.583 kr till Ibn Rushd. Dessa utbetalningar skedde centralt via social resursnämnd till Ibn Rushd enligt gällande schabloner. Har mer skattepengar gått till Ibn Rushd från Göteborgs stad? I så fall, hur mycket och från vilken nämnd?

Muslimska brödraskapet är ett slags islamistisk organisation som har rötter i Egypten på 1920-talet. Flera länder i såväl Mellanöstern som andra delar av världen, har förbjudit och terrorklassat organisationen. Brödraskapet vill reformera sig fram till ett slags islamisk stat som skulle innebära avskaffande av många av de fri- och rättigheter som vi i Sverige ser som givna.

Kopplingen mellan Ibn Rushd och Muslimska brödraskapet har fastslagits i flera rapporter som beställts av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Även i rapporten *När tilliten prövas*, som är en granskningsrapport gällande Ibn Rushd som Folkbildningsrådet ligger bakom och som presenterades under 2019, så fastslås kopplingen. Kritiken gällande Ibn Rushds kopplingar till det Muslimska brödraskapet har också framhållits från flera svenska forskare i samhällsdebatten, bland andra docent Magnus Ranstorp och docent Aje Carlbom.



Under ett decennium har studieförbundet också bjudit in olika hatpredikanter till möten som man har varit med och anordnat. Så sent som 2018 bjöd man in Nouredine al-Khademi till konferensen *Muslimska familjedagarna*. Nouredine al-Khademi är även känd som ”Imam Jihad” och har uppmanat unga i Tunisien att ansluta sig till jihad i Syrien.

Svenska myndigheter och lokala politiska församlingar har börjat agera på olika sätt mot Ibn Rushd och dess medlemsorganisationer. Tidigare i år tog Göteborgs stad ett aktivt beslut att stoppa studieförbundet som remissinstans med tanke på dess extremistkopplingar.

I Hässleholms kommun har man av motsvarande skäl nyligen beslutat att dra in kommunalt stöd till studieförbundet. Vidare så har en av Ibn Rushds medlemsorganisationer vid namn Sveriges unga muslimer, fått avslag av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) på sin ansökan om statsbidrag bland annat på grund av att organisationen inte verkar i enlighet med demokratins idéer.

Även Kamrarrätten i Stockholm gjorde samma bedömning i en därefter följande domstolsprocess, att denna medlemsorganisation till Ibn Rushd inte verkar i enlighet med demokratins idéer.

**Jörgen Fogelklou (SD)**